

อิทธิพลของกระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย ตามทฤษฎี Modernization Theory ต่อสถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุ

นางสาวศันสนีย์ จันทรอำนุภาพ*

เมื่อครั้งวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา พนักงานและลูกจ้างจำนวนมากถูกจ้างออกจากงาน (Early Retirement) และเป็นที่ยอมรับร่วมกันว่า “พนักงานหรือลูกจ้างอาวุโส” เป็นกลุ่มเป้าหมายลำดับแรก ๆ ที่จะถูกเจ้าของกิจการหรือนายจ้างเลือกมาพิจารณาและไม่เฉพาะแต่เพียงในแวดวงธุรกิจเท่านั้น แม้แต่ภาคราชการเอง ก็ดูเหมือนว่า “ข้าราชการอาวุโส” เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือโครงการ “ทางเลือกใหม่ให้ชีวิต” ภาพของผู้อาวุโสที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือผ่านทางสื่อต่าง ๆ ก็มักปรากฏให้เห็นเป็นภาพบุคคลผู้ไร้ซึ่งอำนาจ และถูกสังคมจำกัดบทบาท กลายเป็นบุคคลผู้รอรับความช่วยเหลือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้ทำให้สังคมไทยมีการตั้งข้อสงสัยกันอย่างกว้างขวางว่า เกิดอะไรขึ้นกับสถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุ และเหตุใดผู้สูงอายุจึงกลายเป็น “เหยื่อ” ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาวิจัยของนักจุลวิทยา (Gerontologist) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณของประชากรผู้สูงอายุและยังส่งผลอย่างมากต่อสถานภาพทางสังคมที่ตกต่ำลงของประชากรผู้สูงอายุ นั้นก็คือ “กระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย” (Modernization) โดย Cowgill and Holmes (1972; Cowgill, 1974a; 1974b) อธิบายว่า ประการที่หนึ่ง ความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ความสำเร็จในการควบคุมอัตราการเกิดและอัตราการตาย อันเป็นผลจากกระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยทำให้จำนวนประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ตาราง 1) อีกทั้งอายุขัยโดยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรก็เพิ่มสูงขึ้นด้วย (ตาราง 2) ดังนั้น จึงมีประชากรผู้สูงอายุอยู่ในตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก เกิดการแข่งขันในการจ้างงานสูงระหว่างคนรุ่นต่าง ๆ ผลที่ตามมาทำให้เกิดนโยบายเกษียณอายุเพื่อผลักดันผู้สูงอายุออกจากตลาดแรงงาน (ตาราง 3, 4, 5) ประการที่สอง เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ซึ่งถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิตและกระบวนการจำหน่ายจ่ายแจก ยังทำให้เกิดการสร้างงานใหม่สำหรับคนวัยหนุ่มสาว เป็นงานที่อาศัยความชำนาญเฉพาะทาง ดังนั้นความจำเป็นที่จะรับการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์จากผู้สูงอายุจึงลดน้อยลง ประการที่สาม กระบวนการกลายเป็นเมือง (Urbanization) ทำให้เกิดแรงงานย้ายถิ่นของคนวัยหนุ่มสาวในขณะที่ผู้สูงอายุยังคงอยู่ในภาคเกษตรกรรมในชนบท ดังนั้นจึงเกิดผลกระทบอย่างค่อยเป็นค่อยไปต่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว และประการสุดท้าย การรู้

*อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

หนังสือและการให้การศึกษามวลชน ทำให้คนวัยหนุ่มสาวมีระดับการศึกษาและระดับของการอ่านออกเขียนได้สูงกว่าผู้สูงอายุ ดังนั้นคนวัยหนุ่มสาวจึงได้เริ่มงานด้วยตำแหน่งที่สูงกว่าผู้สูงอายุ (แผนภาพที่ 1)

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในประเทศไทย ทศวรรษอาณาจักร พ.ศ. 2538-2553 จำแนกตามเพศ

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้สูงอายุ 60+ (คน)			ร้อยละของผู้สูงอายุ		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
2538	4,816,000	2,228,000	2,588,000	8.11	7.51	8.71
2543	5,733,000	2,637,000	3,096,000	9.19	8.48	9.89
2548	6,617,000	3,022,000	3,595,000	10.17	9.34	11.01
2553	7,639,000	3,477,000	4,162,000	11.36	10.40	12.31

ที่มา การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2533-2563. กรุงเทพฯ : กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538

ตาราง 2 อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรไทย ทศวรรษอาณาจักร พ.ศ.2533 - 2553 จำแนกตามเพศ

เพศ	2533-2538	2538-2543	2543-2548	2548-2553
ชาย	66.48	67.36	68.15	68.86
หญิง	71.04	71.74	72.39	73.00

ที่มา การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2533-2563. กรุงเทพฯ : กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในประเทศไทยทศวรรษอาณาจักร พ.ศ.2545 จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	ร้อยละของผู้สูงอายุ
ทำงาน	4,049,491	32.16
ไม่ทำงาน	1,919,539	67.84
รวม	5,969,030	100.00

ที่มา รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2545 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในประเทศไทย เฉพาะที่ทำงาน
ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ.2545 จำแนกตามประเภทงาน

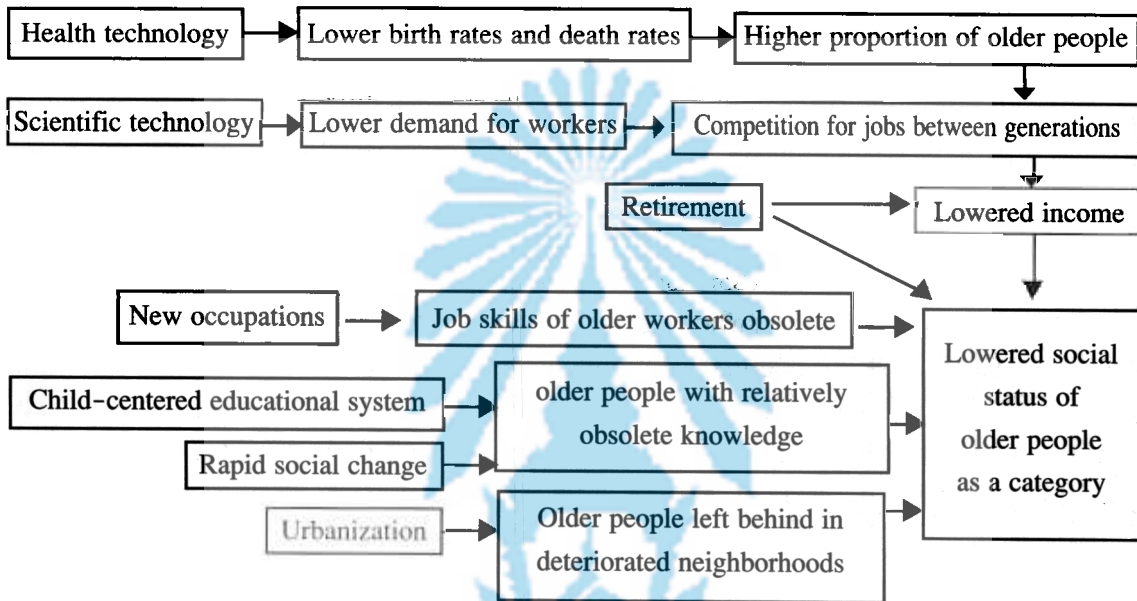
ประเภทงาน	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	ร้อยละของผู้สูงอายุ
ในภาคเกษตร	1,086,303	56.59
นอกภาคเกษตร	824,285	42.94
ไม่ทราบ	8,978	0.47

ที่มา : รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2545
สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในประเทศไทย เฉพาะที่ทำงาน
ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ.2545 จำแนกตามสถานภาพการทำงาน

สถานภาพการทำงาน	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	ร้อยละของผู้สูงอายุ
นายจ้าง	96,080	5.01
ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	1,206,749	62.87
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	327,067	17.04
ลูกจ้างรัฐบาล	20,623	1.07
ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	1,616	0.08
ลูกจ้างเอกชน	225,272	11.74
การรวมกลุ่ม	3,553	0.19
ไม่ทราบ	38,581	2.01

ที่มา : รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2545
สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แผนภาพที่ 1 อธิบายสถานภาพทางสังคมที่ตกต่ำลงของผู้สูงอายุตามทฤษฎีของ Cowgill and Holmes (1972)

ทฤษฎีของ Cowgill and Holmes ดังกล่าวข้างต้นมีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุน อาทิเช่น Palmore and Whittington (1971) พบว่า สถานภาพทางสังคมของผู้สูงอายุในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ ค.ศ.1940-1969 ลดต่ำลง เมื่อเปรียบเทียบกับคนวัยหนุ่มสาว Palmore and Manton (1974) ทำการศึกษาข้ามวัฒนธรรมใน 31 ประเทศ ซึ่งมีระดับ “ความทันสมัย” แตกต่างกันพบว่า ระดับ “ความทันสมัย” ยิ่งสูง สถานภาพในการจ้างงานของผู้สูงอายุจะยิ่งต่ำลง Watson and Maxell (1977) ศึกษา 26 สังคมที่แตกต่างกันในยุโรปและเอเชีย พบว่า เมื่อมีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น การควบคุมข้อมูลที่สำคัญของผู้สูงอายุจะลดลงและการยกย่องผู้สูงอายุจะลดลงด้วย

Leo Simmons อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมที่ตกต่ำลงของผู้สูงอายุใน The Role of the Aged in Primitive Society (1945) มีใจความว่า ในสังคมดั้งเดิมซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรมนั้นจะให้เกียรติผู้สูงอายุว่า เป็นผู้มืลสิทธิอำนาจทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุจะเป็นผู้ดูแลทรัพย์สิน เป็นเจ้าของที่ดิน เป็นผู้มืทักษะสูงทางจารีตประเพณี เป็นผู้มืความรู้ทางศาสนา และเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานแก่สังคม แต่ภายหลังเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมอุตสาหกรรม ที่ซึ่งจะให้คุณค่าในเรื่องความอาวุโสลดน้อยลง แต่จะให้คุณค่าสิ่งใดๆ จากการตรวจสอบความสมดุลระหว่างต้นทุนที่เสียไปกับผลประโยชน์ที่ได้รับ กล่าวคือ ผู้สูงอายุจะถูกตรวจสอบความสมดุลระหว่างต้นทุนที่สังคมเสียไปในการดูแลสนับสนุนผู้สูงอายุ กับผลประโยชน์ที่สังคมได้รับจากผู้สูงอายุ ผู้คนในสังคมสมัยใหม่จะสรรเสริญความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นสำคัญ ดังนั้นสังคมจึงมุ่งให้ความหมายกับบุคคลใดๆ สิ่งใดๆ หรือวิถีทางใดๆ ที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จนั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้สูงอายุจึงถูกมองว่าเป็นเสมือนคนไร้ค่าและไม่ก่อให้เกิดคุณค่าในกระบวนการผลิต ผลที่ตามมาทำให้กิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมได้ในประเภทการจ้างงาน การเป็นผู้นำชุมชน หรือผู้นำองค์กร จึงมีความจำกัด

(Amoss, 1981) นอกจากนี้กระบวนการเข้าสู่ความทันสมัยยังก่อให้เกิดแบบตายตัวแง่ลบ (negative stereotype) เกี่ยวกับการสูงอายุและผู้สูงอายุขึ้นในสังคม พิจารณาจากการที่คนเราพยายามที่จะเสาะแสวงหาวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยทำให้ตนเองดูหนุ่มสาวอยู่เสมอ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะยืดหรือชะลอเวลาที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นครีมบำรุงผิว สบู่ เครื่องสำอางค์ ที่มีการโฆษณาว่ามีสรรพคุณในการรักษาความอ่อนเยาว์ การรับประทานอาหารเสริมหรือแม้แต่การทำศัลยกรรมตกแต่ง เป็นต้น ทั้งหมดนี้ก็เพราะกลัวความชราซึ่งเป็นความกลัวอย่างผิดๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุนั้นเป็นเรื่องปกติ ไม่ใช่ความเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแต่อย่างใด (Simmon, 1945; Maxwell and Silverman, 1970)

David Popenoe (1988) นักวิชาการซึ่งอยู่ในแนวต่อต้านความทันสมัย (anti-modernism) กล่าวว่ากระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยมีผลทำให้สถาบันครอบครัวมีแนวโน้มที่จะล่มสลาย เขาอธิบายว่า สังคมทันสมัยทำให้ ประการที่หนึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวขาดความแข็งแกร่ง สมาชิกมีอิสระในตนเองสูง โดยสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวไม่สามารถควบคุมกันและกันได้ ประการที่สอง การทำหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อสมาชิกลดน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นการอบรมสั่งสอนหรือการควบคุมพฤติกรรม ประการที่สาม ครอบครัวสูญเสียอำนาจที่มีต่อตัวสมาชิก ประการที่สี่ ขนาดของครอบครัวเล็กลงและมีแนวโน้มที่จะทำให้สถาบันครอบครัวขาดความมั่นคง และ ประการสุดท้าย สังคมให้ความสำคัญกับครอบครัวน้อยลงแต่จะให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลมากกว่า

นักจิตวิทยายังกล่าวอีกด้วยว่า กระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยทำให้การยึดมั่นในค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูของบุตรเสื่อมคลายลง แม้ว่าหลักฐานของสิ่งที่เกิดขึ้นยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ แต่คาดได้ว่าเกิดขึ้นด้วยเหตุสองประการคือ 1) ระบบโรงเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เด็ก ๆ มีเวลาน้อยลงในการรับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ บุตรจึงมีความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณต่อพ่อแม่ลดลง และ 2) เนื้อหาวิชาในระบบโรงเรียนเน้นหนักแบบตะวันตก เด็ก ๆ จึงหันไปยึดมั่นในค่านิยมตะวันตก โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการเป็นตัวของตัวเอง เหตุผลทั้งสองประการข้างต้นได้บ่อนทำลายการยึดมั่นในค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูของบุตร ทำให้บุตรมีความปรารถนาที่จะดูแลบิดามารดาสูงอายุน้อยลง (Pramualratana, 1991; Yang and Chandler, 1991)

Margaret Blenkner (1965) อธิบายเพิ่มเติมว่า การพลิกกลับของบทบาทระหว่างพ่อแม่กับลูก คือเมื่อพ่อแม่มีอายุมากขึ้น พ่อแม่จะรับบทบาทของลูกที่เคยพึ่งพิงพ่อแม่ ในขณะที่ลูกจะรับบทบาทเป็นผู้อุปถัมภ์พ่อแม่ หรือที่เรียกว่า "role-reversal" นั้น ไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นตามปกติในสังคมทันสมัย แต่จะพบในกรณีที่พ่อแม่สูงอายุ มีภาวะผิดปกติทางกายภาพ จิตใจ และอารมณ์ เป็นสำคัญ กล่าวคือ โดยทั่วไปลูกที่โตแล้วจะไม่ได้รับบทบาทพลิกกลับเป็นผู้อุปถัมภ์พ่อแม่ แต่ลูกจะรับบทบาทใหม่ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น และจะยอมรับพ่อแม่ของตนในฐานะเป็นปัจเจกบุคคล ผู้มีความต้องการ มีสิทธิ มีข้อจำกัด และมีประวัติที่โดดเด่นเป็นของตนเอง

แม้ข้อค้นพบทั้งหลายข้างต้นที่สรุปว่า ในสังคมทันสมัย ปริมาณผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่สถานภาพทางสังคมของผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะลดต่ำลง และผู้สูงอายุมีแนวโน้มถูกทอดทิ้งมากขึ้นนั้น จะมาจากการศึกษาวิจัยในสังคมตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ แต่ผลการศึกษาวิจัยในประเทศไทยหลายชิ้นงานที่ผ่านมาทำให้เราไม่สามารถนิ่งนอนใจได้ ตัวอย่างเช่น ผลการศึกษาเรื่อง The Role and Status of the Aged in Thailand ของ Donald O. Cowgill (1969) พบว่า การกลายเป็นตะวันตก (westernization) และการกลายเป็นอุตสาหกรรม (industrialization) ของประเทศไทย ทำให้จากเดิมที่ผู้อ่อนอาวุโสมีแบบแผนในการแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสกว่าเป็นแบบหนึ่ง เช่น การไหว้ การคลานเข้าไปหา การโค้งศีรษะคำนับ การใช้คำนำหน้าชื่อแสดงความนับถือฉันท

เครือญาติ เป็นต้น แต่ภายหลังความทันสมัยทำให้ผู้อ่อนอาวุโสดำเนินชีวิตตามวิถีแบบตะวันตก การกระทำรูปแบบใหม่บางอย่าง ทำให้ผู้อาวุโสรู้สึกว่าเป็นการแสดงความเคารพนับถืออย่างเหมาะสม และรู้สึกว่าตนได้รับความเคารพนับถือน้อยลง และจากการศึกษาวิจัยของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยนภาพร ชัยวรรณ (2535) พบว่า กระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยมีลักษณะที่ทำให้ระบบครอบครัวอุปถัมภ์อ่อนแอลง สอดคล้องกับข้อความที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 มีใจความว่า สังคมไทยก้าวเข้าสู่ภาวะครอบครัวแตกแยก ชุมชนล่มสลายมากขึ้น ความผูกพันและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและชุมชนเจือจางลง ความเมตตาและความเอื้ออาทรต่อกันลดลง คนขาดจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว แนวโน้มที่เด็กและผู้สูงอายุจะถูกทอดทิ้งมีมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านจิตใจและสังคมตามมา

คงเป็นที่ยอมรับร่วมกันแล้วว่า ที่ผ่านมา “กระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย” ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพและบทบาทของผู้สูงอายุตกต่ำลงทั่วโลก รวมทั้งผู้สูงอายุในประเทศไทยด้วย สำหรับผู้สูงอายุไทยนั้น ดูเหมือนว่าจะฝากความหวังไว้กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ต่อเนื่องถึงวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในอีก 20 ปีข้างหน้าที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนโดยมี “คน” เป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง สังคมไทยมีความเชื่อมั่นว่า การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทวนกลีบสู่การผสมผสานภูมิปัญญาชาวบ้าน และพลังของชุมชนเข้มแข็ง จะสามารถรักษาเยียวยาบาดแผลที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุไทยได้ แต่หนทางของกระบวนการพัฒนานี้ไม่ได้โรยไปด้วยกลีบกุหลาบ หากแต่ยังต้องต่อสู้ฟันฝ่าภัยคุกคามแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ที่เชี่ยวกราดด้วย แหะละนี่คือสิ่งท้าทายใหม่ของไทยว่าจะสามารถฟื้นฟูสภาพและบทบาทของผู้สูงอายุไทยได้รวดเร็วและมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- นภาพร ชัยวรรณ. 2535. การอุปถัมภ์เกื้อหนุนบิดามารดาและทัศนคติเกี่ยวกับผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย. เอกสารสถาบันหมายเลข 195/35 สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Amoss, P.Coast Salish elders. 1981. Other ways of growing old. In P.Amoss and S.Harrell (Eds.) Stanford, Calif. : Stanford University Press.
- Cowgill, D. 1974. “Aging and modernization : A revision of the theory” In J.F.Gubrium (Ed.) Late life communities and environmental policy. Springfield, Ill.:Charles C.Thomas.
- Cowgill, D. 1974. “The ageing of populations and societies” In F. Eisele (Ed.). Political consequences of aging. The annals of the American Academy of Political and Social Science.
- Cowgill, D. and Holmes, L. 1972. Aging and modernization. New York : Appleton-Century-Crofts.
- David Popenoe. 1977. Sociology. Newyork : Appleton Century Croft.
- Maxwell, R. , and Silverman, P. 1970. “Information and esteem” Aging and Human Development.

Palmore, E., and Manton, K. 1974. "Modernization and the status of the aged : International comparisons" Journal of Gerontology. 29:205-210.

Palmore, E., and Whittington, F. 1971. "Trends in the relative status of the aged" Social Forces. 50:84-91.

Simmons, L.W. 1945. The role of the aged in primitive society. New Haven , Conn.: Yale University Press.

Watson, W.H., and Maxwell, R.J. (Eds.). 1977. Human aging and dying:A study in sociocultural gerontology. New York:St. Martin's Press.

